

21
ROČNÍK 13

26. března 2004

V ČÍSLE:

Blíží se Týden neklidu • Such is Live: obrazy a sochy v Konviktu • S.O.S. – studentská odborná soutěž • Rozhovor: s M. Kohajdou a M. Hodulíkem o reformě financování ubytování • Univerzitní pracoviště informují • Diskuse, názory, ohlasy • Četba na pokračování

„To, že jsem dnes mohla převzít insignii Rytíře Akademických palem, znamená uznání zásluh všech, na jejichž práci jsem mohla navazovat a také všech, se kterými jsem spolupracovala a spolupracuji. Všem patří mé upřímné poděkování,“ uvedla mj. rektorka UP prof. J. Mačáková při obdržení významného ocenění francouzské vlády z rukou velvyslance Francouzské republiky J. De Zorziho 18. 3. v Praze. (Více na této straně níže.)

-red-, foto -ju- ▶

Francouzský řád Palmes Académiques pro rektorku UP

■ V rezidenci Francouzského velvyslanectví v Praze se dne 18. 3. 2004 uskutečnil slavnostní akt, na němž Jeho Excelence J. De Zorzi, velvyslanec Francouzské republiky v ČR, předal prof. J. Mačákové, CSc., jménem Ministerstva mládeže, národního vzdělávání a výzkumu Francouzské republiky insignii Rytíře Akademických palem (Palmes Académiques). Rektorka UP jej obdržela jako výraz ocenění jejího přínosu k rozvoji česko-francouzské spolupráce v oblasti vědy, k šíření francouzského jazyka a francouzské kultury.

Jak v průběhu slavnostního aktu prof. J. Mačáková připomněla, rozvíjí Univerzita Palackého kontakty, které obě země tradičně pojily, a zároveň navazuje nové partnerské vztahy v oblasti pedagogické, vědecké i umělecké s univerzitami i dalšími pracovišti ve Francii. *Významnou pomocí je pro nás existence Francouzského centra, které sídlí přímo na UP. Bez podpory Ministerstva mládeže, národního vzdělávání a výzkumu Francouzské republiky, bez významného osobního přispění pana velvyslance a bez obětavé práce vedoucích tohoto centra, které zde od jeho založení působily a působí, by se naše vzájemná spolupráce nemohla rozvinout do podoby, kterou má dnes, uvedla. Ocenila rovněž přímou pomoc profesorů z Univerzity Charlese de Gaulla v Lille, kterou*

francouzská strana plně hradí již sedmým rokem. Každoročně přijíždí na třítydenní pobyt na Katedře romanistiky FF UP trojice přednášejících z této univerzity v rámci oborů francouzština se zaměřením na aplikovanou ekonomii a odborná francouzština pro hospodářskou praxi – prof. N. Flageul, prof. P. Duterre, prof. I. Yannakaris a prof. F. Beaurepaire. Posledně se také mohli vydat jeden ze studentů UP do Lille na celoroční studijní pobyt, který mu umožnilo francouzské vládní stipendium. Dalším příspěvkem francouzské strany pro rozvoj oborů na UP je financování jednoho mezinárodního dobrovolníka – mladého francouzského ekonoma, který na Katedře romanistiky vede bakalářské a diplomové práce a podílí se na vytváření kontaktů s francouzskými firmami, ve kterých jsou studentům UP umožněny studijní stáže.

Vyznamenání je zároveň oceněním četných kontaktů Lékařské fakulty UP a Přírodovědecké fakulty UP s univerzitami a výzkumnými vědeckými centry ve Francii (INSERM, CNRS, Univerzita Claude Bernarda v Lyonu). Také ostatní fakulty Univerzity Palackého mají bohaté kontakty s francouzskými univerzitami, kromě Univerzity Charlese de Gaulla v Lille k nim patří rovněž Univerzita Blaise Pascala v Clermont-Ferrandu v Auvergni, Univerzita de Provence Aix-Marseille, Univerzita Ren-

nes 2 v Bretagni, Univerzita v La Rochelle, pařížská Sorbona a Agronomický institut v Paříži. Univerzita Palackého je zapojena do spolupráce Aliance evropských kulturních měst (AVEC), v jejímž rámci spolupracuje s francouzskými městy. Podílí se též na organizaci tradičních Dnů francouzské kultury v Olomouci.

Řád Akademických palem byl zřízen Napoleonovým dekretem 17. března 1808. Byl udělován důstojníkům univerzit a důstojníkům akademií, od roku 1866 se uděluje jako vyznamenání. Jeho nositeli bývají vědci, univerzitní profesori, akademici, představitelé kultury, významné osobnosti Francie či jiných zemí, které přispěly k rozvoji vztahů mezi oběma zeměmi. Radě, která kandidáty na ocenění vybírá, tradičně předsedá francouzský ministr školství.

Vyznamenáním byli v ČR oceněni např. předsedkyně Akademie věd ČR doc. H. Illnerová, DrSc., děkan Fakulty humanitních studií UK prof. J. Sokol či rektor Univerzity Karlovy prof. I. Wilhelm. V roce 1996 obdržel toto významné ocenění také profesor francouzské literatury na Katedře romanistiky FF UP J. Látal.

-red-

O čem rozhodl AS UP

■ Akademický senát Univerzity Palackého schválil na svém pondělním jednání (22. 3. 2004) **Návrh dělení neúčelové neinvestiční dotace MŠMT ČR v rámci UP pro rok 2004, a to ve smyslu pozměňovacího návrhu JUDr. L. Macháčkove.**

Uvedeným návrhem se AS UP zabýval již v prvním čtení (25. 2. 2004), a to společně se Změnou vnitřního mzdového předpisu UP – novou mzdovou tabulkou UP. Tehdy však předložený návrh AS UP neschválil a přijal čtyři pozměňovací návrhy. V průběhu druhého čtení prezentovala rektorka UP prof. J. Mačáková stanovisko k minule přijatým pozměňovacím návrhům (viz ŽUP č. 19) – se všemi vyjádřila nesouhlas. Doc. J. Stefanides připojil před krátkou rozpravou k prezentovanému ještě stanovisko EK AS UP, jež si stála za přijetím pozměňovacího návrhu JUDr. L. Macháčkove (snížení absolutní částky 143 411 tis. Kč o tarifní navýšení platů centrálních jednotek UP ve výši 4 335 tis. Kč – tyto částky by měly být financovány z jiných zdrojů). Senátoři hlasovali nejprve o všech minule přijatých pozměňovacích návrzích. Schválen byl (téměř jednomyslně) pouze výše uvedený návrh JUDr. L. Macháčkove. Při konečném hlasování o přijetí Návrhu dělení neúčelové neinvestiční dotace MŠMT ČR v rámci UP pro rok 2004, a to ve smyslu přijatého pozměňovacího návrhu JUDr. L. Macháčkove, pak AS UP vyjádřil jednomyslný souhlas.

(Více informací z jednání AS UP v příštím čísle.)

-map-

Rektorka UP a primátor statutárního města Olomouce si Vás dovoluji pozvat na druhou přednášku z cyklu **Vědeckopopulárních přednášek významných absolventů Univerzity Palackého v Olomouci**, pořádaných za podpory statutárního města Olomouce.

Vědecká rada UP poctila svým výběrem **doc. Jindřicha Štreita**, absolventa Pedagogické fakulty UP, významnou osobnost světové fotografie.

Přednášku s názvem **Netradiční formy výuky dokumentární fotografie** pronese v **pondělí 26. dubna 2004 v 17 hodin** v Lectoriu (místnost č. 117) Konviktu UP, Univerzitní 3, 5, Olomouc.

PROGRAM TÝDNE NEKLIDU (29. 3. - 2. 4. 2004)

Pondělí 29. 3.

- 11.30: Setkání na nádvoří Zbrojnice
- 12.00: Horní náměstí
Projevy k situaci VŠ
Třesení oslem (happening)
- 13.30-14.00: Český rozhlas Olomouc – diskuse s organizátory Týdne neklidu o situaci na vysokých školách
- 14.30: Aula FF UP
Vysoké školy – krajina po bitvě (přednáškový blok)
Financování vysokých škol v EU a zemích OECD a srovnání s ČR
Dr. W. Engelbrecht, Ph.D. (předseda AS FF UP)
Financování českých vysokých škol po roce 1989
Doc. J. Štefanides (předseda ekonomické komise AS UP)
Přechod od totality k dnešku
PhDr. P. Urbášek (ředitel archivů UP)
- 17.00: AMC klub (vstup dobrovolný)
Hudba neklidu + Týden neklidu
„NA HRANĚ“ (velkoplošná projekce)
Vystoupí kapely: Sajbršansón, Beeline, St. Geroše, Oslíka s ovcí vztah, Tropická Agnes, Grynt, DIRT
- od 01.00: AMC klub
Tanec neklidu (afterparty)

Úterý 30. 3.

- 13.00: Setkání na nádvoří Zbrojnice
- 13.15: Horní náměstí
Třesení oslem (happening)
- 14.30: Aula FF UP
„Fórum neklidu“ – veřejná beseda se zástupci UP, PS a Senátu Parlamentu ČR, RVŠ (doc. F. Ježek, předseda), **SK RVŠ, VOS** (Ing. F. Barták, předseda), **MŠMT ČR** (doc. P. Kolář, náměstek ministryně)
- 17.00: filmový sál Konviktu (UC UP)
projekce filmu *Kdyby...* (Lindsay Anderson, 1968)
- 19.00: filmový sál Konviktu (UC UP)
projekce filmu *Jahodová prohlášení* (Stuart Hagman, 1970)
- 20.00: areál před VŠ kolejemi – Envelopa
Slavnostní otevření Tábora neklidu (hudba, infostánek, doprovodná atrakce)
Benefice bubeníků, Sambal Oelek, Jelen

Středa 31. 3.

- 13.30: nádvoří Zbrojnice
Shromáždění akademické obce (AS UP)
- 17.00: filmový sál Konviktu (UC UP)
projekce filmu *Zabriskie Point* (Michelangelo Antonioni, 1968)
- 19.00: divadelní sál Konviktu (UC UP)
Neklid na pódiu (divadelní představení)
- 20.00: areál před VŠ kolejemi – Envelopa
Tábor neklidu

Čtvrtek 1. 4.

Účast na protestním shromáždění v Praze

Předseda Akademického senátu Univerzity Palackého v Olomouci zve všechny členy akademické obce UP a záměnce z řad pracovníků UP na **shromáždění akademické obce UP**, které se uskuteční **31. 3. 2004** ve 13.30 hod. na nádvoří Zbrojnice UP.

Setkání akademické obce UP se uskutečňuje u příležitosti zakončení Týdne neklidu v Olomouci. Účastníci shromáždění chtějí deklarovat obecnou podporu reformy financování VŠ.

MUDr. Z. Zlámal, CSc., předseda AS UP

• UDÁLOSTI • UDÁLOSTI • UDÁLOSTI •

Intelektuální kvas v kultivované podobě – blíží se Týden neklidu

■ Akademický senát Filozofické fakulty UP, iniciativa Počítejte s námi, studenti a Vysokoškolský odborový svaz zorganizovali 17. 3. 2004 mítink, v jehož průběhu byly představeny cíle, program a organizace připravovaných protestních akcí *Týdne neklidu*. Doc. J. Štefanides v úvodu setkání připomněl historii snah, které již byly k zlepšení situace vysokých škol nejen na akademické půdě učiněny. *Pomyslný neklidný týden již trvá dva a půl roku*, řekl v úvodu setkání. Jeho počátek je totiž spojován s rokem 2001, kdy vysoké školy bojovaly o 2 mld. korun. *Vnitřní dluh v řádu 16,5 mld. korun nezachrání 2,5 mld., které VŠ obdržely díky příspěvku iniciativy „Počítejte s námi!“*. *Neminíme se smířit s hesly, že nám nebude ubráno. Chceme záruky, chceme uskutečnit Reformu vysokých škol. Zaplatili jsme Klausovy balíčky, zaplatili jsme povodně, teď už platit nebudeme*, řekl jeden z organizátorů připravované akce Mgr. P. Bilík z FF UP. *Jde nám především o to, aby se veřejnost začala o vysoké školy zajímat, jde nám o to, aby se i akademická obec konečně podrobněji seznámila s návrhem Reformy vysokého školství, který je již celý rok vyvěšen na internetových stránkách MŠMT ČR*, znělo mj. aulou FF UP.

Celostátní akce *Týden neklidu* bude mít tedy hlavně informační a propagační charakter. V aule FF UP se tak vyslovil např. i A. Šůra, student UK, který prezentoval pražský program neklidného týdne, jenž podporuje mj. i rektor UK prof. I. Wilhelm, CSc. Kromě transparentů s výzvou k podpoře veřejných vysokých škol zazářil na kolejkách 17. listopadu nad pražskou magistrálou na patnáct minut symbolická písmena T a N, plánuje se také shromáždění akademické obce, přednášky, diskuse o modelech financování vysokých škol v ČR v porovnání se státy EU, v aule FF UK proběhne také moderovaná diskuse s příznačným názvem *A byla to země nevzdělaná a pustá*, již se zúčastní též rektor UK prof. I. Wilhelm, senátor prof. J. Jařab a rektor MU, senátor prof. J. Zlatuška. V Praze se chystá také demonstrace s nádechem happeningu. Měla by být nejvýraznějším studentským protestem za posledních několik let. V čele průvodu bude s největší pravděpodobností neseno dvoumetrové strádající prasátko jako symbol celé demonstrace s nápisem *Jsem vnitřně zadlužený*.

Do auly FF UP dorazil i ostravský zástupce P. Hofírek, člen AS OU, který jménem Ostravské univerzity vyjádřil shromážděným rovněž podporu. Ostravský *Týden neklidu* proběhne také s manifestacním průvodem, a to v nejrušnějších ulicích Ostravy. Podél trasy budou instalovány info stánky s propagačními materiály a studenti se budou snažit oslovit co nejvíce lidí. Jak i P. Hofírek uvedl, akci zařadil rektor OU doc. V. Baar, CSc., v rámci AS OU byla vyčleněna pracovní skupina, která akci organizuje. AS OU *Týden neklidu* podporuje jak finančně, tak organizačně. Kromě Ostravské univerzity a Univerzity Karlovy, jejichž zástupci se zúčastnili středního

mítinku, podporují připravované neklidné dění také Vysokoškolský odborový svaz, Rada vysokých škol, Studentská komora Rady vysokých škol, Rada uměleckých obcí, Obec spisovatelů, Obec překladatelů, Obec architektů, Svaz autorů a interpretů, Asociace hudebních umělců a vědců, Sdružení rozhlasových tvůrců, Unie výtvarných umělců ČR, Syndikát výtvarných umělců, Asociace fotografů, Herecká asociace či Český filmový a televizní svaz FITES atd.

Olomoucký neklidný týden (viz vlevo), který se uskuteční **od 29. 3. do 2. 4. 2004** a jemuž vyjádřila podporu jak rektorka UP prof. J. Mačáková, CSc., tak Akademický senát UP, krátce představila jeho tisková mluvčí L. Trávníčková. Připravované dění koordinuje asi jedenáct studentů, kteří se v pravidelných intervalech scházejí již od ledna. V průběhu olomouckého týdenního zneklidnění se bude pro změnu „třásti oslem“. L. Trávníčková se mj. zmínila také o rozsahu výuky, která by v průběhu uvedeného týdne měla být na FF UP zkrácena. *Jsem osobně rád, že se organizací zabývají studenti. Jejich podpora roste*, zmínil Mgr. P. Bilík. Děkan FF UP doc. I. Barteček připravované dění vnímá jako dobrou informaci o FF UP, která snad bude vnímána také jako dobrá informace o UP a o stavu vysokého školství vůbec. *Jsem rád, že je zde spousta těch, kteří chtějí dát hlas vysokému školství, doufáme, že tento hlas bude vyslyšen*, řekl děkan ve své řeči s potěšením, že tento intelektuální kvas v kultivované podobě, jak tuto iniciativu parafrázoval, pramení z nitra FF UP.

V pondělí 29. 3. 2004 se shromáždí také liberečtí. Základní organizace Vysokoškolského odborového svazu za podpory zástupců většiny studentských komor akademických senátů fakult Technické univerzity v Liberci připravuje mj. mítink, jimž chce podpořit snahy týkající se zvýšení státní dotace pro vysoké školy. Jak uvádějí, *Týden neklidu* je tu proto, aby se ze „sovy pálené nestala sova spálená“. Vedle Olomouce, Brna, Ostravy, Zlína, Prahy a Ústí nad Labem se i Liberec stal dalším univerzitním městem, ve kterém proběhnou protestní akce.

Myšlenka *Týdne neklidu* se zrodila 19. 11. 2003, výzva k jeho uspořádání byla přijata studenty a jejich pedagogy v Olomouci 16. 12. 2003. Připravovaná akce navazuje na happening *Pohřeb českých vysokých škol*, jenž proběhl v Olomouci 2. 12. 2003 a na protestní pochod k Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR organizovaný Vysokoškolským odborovým svazem v Praze 3. 12. 2003. Cílem *Týdne neklidu* je upozornit na současné problémy veřejných vysokých škol a přimět politickou reprezentaci ČR k tomu, aby výrazně a dlouhodobě navýšila objem veřejných prostředků pro veřejné vysoké školy. *Neбудe-li stačit neklidný týden, na podzim zneklidníme na celý měsíc*, zaznělo prostory FF UP závěrem.

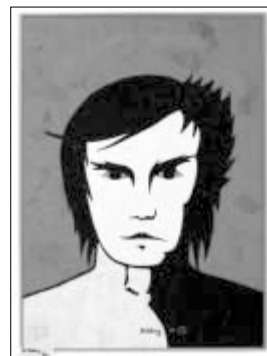
Další informace na www.tydenneklidu.cz, info@tydenneklidu.cz.

M. Hronová

SUCH IS LIVE: obrazy a sochy v Konviktu

■ Na začátku března proběhla v Uměleckém centru UP vernisáž výstavy studentů Katedry výtvarné výchovy PdF UP s názvem **SUCH IS LIVE**. Jde o kompozici dvou vystavovatelů: své malířské dílo zde představuje M. Miklík, sochařskou tvorbu V. Psotková. Ta ke svému dílu uvedla: *Možná vám můj soubor dělek připadá trochu nesterilní. Každé z nich totiž vzniklo za zcela jiné atmosféry, jiného srdečního a duševního rozpoložení, nálady. Svůj díl přidal má nezkušenost v práci s materiálem a materiál samotný. V oboru sochařství je to má první výstava. Většina vystavených plastik má pro mě obrovskou hodnotu nejen proto, že po hodinách zpracovávání, opracovávání a dopracovávání mi přirostly k srdci, ale též proto, že jsou to mé „materiálové prvotiny“ – první dřevo, první kámen, první pryskyřice...* *Myslím, že pokud má člověk chuť tvořit, tak by tvořit měl, ať z toho vzejde cokoliv. Já ji mám skoro pořád...* *Výstava bude přístupná do začátku dubna.*

-red-

S.O.S. – studentská odborná soutěž

■ *Studentská odborná soutěž o Cenu děkana FF UP* se pro studenty uměnovědných kateder letos konala v Auditoriu maximu Katedry dějin umění FF UP v Konviktu dne 16. 3. 2004 od 9 do 14 hodin. Do soutěže o nejlepší vědeckou práci se přihlásilo deset studentek a studentů: šest z Katedry dějin umění, tři z Katedry muzikologie a jedna studentka z Katedry teorie a dějin dramatických umění. Porota soutěže (prof. L. Daniel – KDU, doc. V. Suchánek – KTDDU, dr. S. Tesar – KM) posoudila deset písemných prací a k nim příslušející kratší konferenční příspěvky, které před publikem studentů i pedagogů tří kateder prokázaly vysokou úroveň studentské odborné práce v dějinách výtvarného umění, v muzikologii a v teorii filmu, a zvolila vítěze. První cenu a 3 000 Kč získal **Pavel Waisser** (5. ročník – dějiny umění) za práci *Nové poznatky v oblasti kompozičních vzorů pro česká renesanční sgrafita*, která představila dosud neznámé německé, nizozemské a italské grafické vzory jako předlohy motivů pro pozdní renesanční nástěnné cykly sgrafit v Litomyšli a v dalších českých a moravských městech. Druhou cenu a 2 000 Kč obdržela **Daniela Zieglerová** (4. ročník – teorie filmu) za práci *Pozorovatel světa Martin Šulík* o filmové

tvořbě předního současného slovenského režiséra, charakterizovanou odborným nadhledem a zasvěcenou heuristickou prací i analýzou. Třetí cenu a 1 000 Kč získal **Petr Lyko** (5. ročník – muzikologie) za práci *Dechový orchestr mladých v Krnově*, věnovanou historii a repertoáru předního, širší kulturní veřejnosti málo známého orchestru.

Minulý ročník S.O.S., uskutečněný v Konviktu 25. 2. 2003, byl v Žurnálu UP zmíněn pouze fotografickou zprávou, takže dodatečně informujeme o jeho vítězích: 1. cena – **Jan Červinka** (dějiny umění) za práci, brilantně mapující postupné proměny středověké věže kostela v Nymburce, rozdělená 2. cena – **Zuzana Pimková** (muzikologie) za novátorskou analýzu houslového koncertu Josefa Suka a **Jan Štětina** (dějiny umění) za pozoruhodnou práci, věnovanou průzkumu zříceniny Nového Hradu u Blanska, a rozdělená 3. cena – **Renata Vášová** (teorie divadla) za svěží práci o současné domácí i zahraniční coolness dramatické a **Jana Zapletalová** (dějiny umění) za přesvědčivé připsání čtyř obrazů v Uherském Hradišti bolognskému malíři Innocenzu Cristoforovi Montimu.

-lada-

Spolek speciálních pedagogů pořádá...

■ Videokazeta „Cesty pro všechny“ s podtitulem „Litovelským Pomoravím bez bariér“ byla premiérově prezentována na Světovém setkání budovatelů „Green ways“ v červnu 2003 ve městě Providence v Rhode Island v USA. Olomoučtí občané mohli uvedený program zhlédnout za účasti děkana PdF UP prof. F. Mezihoráka, CSc., a hejtmána Olomouckého kraje Ing. J. Březiny v olomouckém Divadle hudby v říjnu loňského roku.

Spolek speciálních pedagogů při Katedře speciální pedagogiky PdF UP pozval 10. 3. 2004 zájemce inklinující k působení v tzv. pomáhajících profesích na promítání videokazety „Cesty pro všechny“ a současně také na besedu s jejími tvůrci a iniciátory.

Více než padesátka zainteresovaných se sešla s představitelkou občanského sdružení Ecce homo ze Sternberka, které v rámci projektu Být spolu, podporovaného nejen Ministerstvem zdravotnictví ČR, realizovalo v květnových dnech roku 2003 pro děti i pro

dospělé s nejrůznějšími handicapem integrovaný ozdravný pobyt Cykloparáda. PaedDr. E. Kráčmarová, někdejší absolventka Katedry speciální pedagogiky PdF UP, přiblížila posluchačům aktivity občanského sdružení Ecce homo, k nimž vedle budování naučných stezek pro vozíčkáře náleží mimo jiné i terénní speciálně pedagogické poradenství a terapeutická činnost, pro což manželé J. a E. Kráčmarovi získali podporu hejtmána Olomouckého kraje a jako spolupracovníky např. J. Streita a P. Dvorského.

Adepti speciálně pedagogického působení poznali, že i v oblasti školství lze s úspěchem aplikovat moudrost, že „kdo chce, ten může“.

Jedno užitečné prožití březnové odpoledne bylo dalším potvrzením úspěšně se rozvíjejících aktivit Spolku speciálních pedagogů, jehož živnou půdou je Katedra speciální pedagogiky PdF UP v Olomouci.

Mgr. A. Šarátková,
Katedra speciální pedagogiky PdF UP

Stručně

Ve dnech 16.–17. 3. proběhla na Pedagogické fakultě UP **V. mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami**.

K hlavním bodům jednání **Kolegia rektorky UP**, které se na svém dalším zasedání sešlo 17. 3., patřily distanční vzdělávání na UP, přijímací řízení pro akademický rok 2004/2005 a příprava přijímacího řízení pro akademický rok 2005/2006 aj.

V rámci mezinárodních dnů Frankofonie (Dny francouzské kultury v Olomouci) byla v aule FF UP 18. 3. uspořádána konference na téma „*Postavení francouzštiny v Lucembursku a zvláštnosti lucemburské francouzštiny*“.

Druhý ročník **Ozvěn Dnů evropského filmu** se v Olomouci letos uskutečnil ve dnech 24.–25. 3. ve filmovém sále Uměleckého centra UP.

V sobotu 27. 3. 2004 pořádala Oční klinika LF UP z pověření České oftalmologické společnosti v přednáškovém sále Právnické fakulty UP **V. Vejvodského olomoucký vědecký den**.

-red-

Cyrlometodická teologická fakulta ve spolupráci se Společností křesťanů a Židů srdečně zve na přednáškový cyklus **Jaroslava Achaba Haidlera**

„*Lashon ha – kodesh II*“

Povídání o kouzlu hebrejštiny, kabaly a zjevení se uskuteční 2. 4. 2004 v 15 hod., v přízemí budovy CMTF, Univerzitní 22, Olomouc.

Následující sobotu dopoledne proběhne společná návštěva židovského hřbitova v Lošticích (sraz v 11 hod. na místě). Účastníci budou mít možnost vyzkoušet si čtení židovských náhrobků. Základní znalost hebrejštiny se předpokládá!

-red-

Katedra biblických věd CMTF UP pořádá každoročně dvě výjezdní soustředění zaměřená na

čtení textů v biblických jazycích.

Setkání pořádané o některém z jarních vikendů bývá věnováno **hebrejštině** – to letošní proběhne 23.–25. 4. 2004 v sídle České katolické biblické díla v Dolanech u Olomouce.

K účasti jsou zváni zájemci z celé UP (kontaktní e-mail: vlkova@cmtfnw.upol.cz, cernuska@cmtfnw.upol.cz).

-red-

INFORMACE, OZNÁMENÍ, POZVÁNKY

Fakulta tělesné kultury, sekce Zábřeh – ve spolupráci s Městským úřadem, DDM a KLUBem si Vás dovoluje pozvat na

XII. ročník

Regionální speciální olympiády.

Akci zaměřenou na sportovní realizaci osob s mentálním postižením, jako prostředek rozvoje osobnosti a integrace do společnosti, bez ohledu na absolutní výkon.

Projekt bude zahájen 5. 4. v 17 hod. v prostorách kina RETRO v Zábřehu vernisáží výstavy fotografií sportu mentálně postižených. Dále bude akce pokračovat 27. 4. v plaveckém areálu Zábřeh první sportovní částí a v kině Retro seminářem o pohybových aktivitách a sportu mentálně postižených. Akce se přesune 3. 5. do Olomouce, kdy zde bude nainstalována výstava fotografií ze Zábřehu, a vyvrcholí 13. 5. druhou sportovní částí na atletickém stadionu AK Olomouc, DDM a druhém fotbalovém hřišti SIGMA.

Přijďte podpořit naše atlety v jejich snažení a dozvědět se něco o jejich spontánnosti a radosti ze života.

Informace o možnosti účasti na semináři, více informací o této akci na: <http://rso.wz.cz>, na dan.kubik@centrum.cz, telefonicky na 603 754 044.

-dk-

Rektorka Univerzity Palackého v Olomouci vypisuje **výběrové řízení**

na obsazení místa interního auditu Rektorátu Univerzity Palackého v Olomouci.

Požadavky:

- vysokoškolské vzdělání ekonomického směru,
- minimálně 3 roky odborné praxe,
- orientace v problematice zákona č. 320/2001 Sb.,
- zkušenost s ekonomikou a financováním nevydělečných organizací,
- znalost práce na PC,
- komunikativnost a dobré řídicí a organizační schopnosti,
- předpoklady dle zákona č. 451/1991 Sb.

Termín jmenování do funkce po uzavření výběrového řízení. Platové podmínky v souladu s platnými mzdovými předpisy.

K vlastnoručně podepsané přihlášce je třeba doložit: vyplněný osobní dotazník, doklady o dosaženém vzdělání, stručný životopis s uvedením údajů o dosažené odborné praxi, osvědčení dle zákona č. 451/1991 Sb., výpis z rejstříku trestů.

Přihlášky do výběrového řízení přijímá personální oddělení Rektorátu Univerzity Palackého v Olomouci, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc do 10. 4. 2004.

Další informace: Ing. M. Fialová, tel. 585 631 510, e-mail: fialovam@rupnw.upol.cz.

Rektorka Univerzity Palackého v Olomouci ve snaze povzbudit literární tvorbu studentů a umožnit tvůrčím dialog s posuzovateli jejich práce vyhlašuje

10. ročník veřejné literární soutěže pro studenty Univerzity Palackého.

Podmínky soutěže: Předložit v oboru poezie 5–10 textů, v oboru próza (povídka, novela, esej) text do 30 stran, v oboru drama text hry, a to ve třech kopiích, z nichž každá bude označena jménem, fakultou, ročníkem, studovaným oborem a domácí adresou. (Stranou se miní strojopis [počítačový text] o 30 řádcích a 65 úhozech.)

Závěrečný termín odevzdání prací je 31. březen 2004.

Za nejlepší práce budou uděleny ceny, a to 1. cena – 2 000 Kč, 2. cena – 1 500 Kč, 3. cena – 1 000 Kč.

Porota nemusí všechny ceny udělit. Ceny se nerozdělují ani nezdvojují. Soutěžní práce budou hodnoceny odbornou porotou, kterou jmenuje rektorka UP.

Výsledky soutěže budou vyhlášeny v květnu 2004 a zveřejněny v Žurnále UP. Autoři vítězných prací se zúčastní hodnotícího semináře.

Soutěžní příspěvky zasílejte na adresu: sekretariát rektorky UP, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc; obálku označte heslem „Literární soutěž“.

-rup-

Jaká pozitiva a negativa přinese připravovaná reforma financování ubytování?

O změně systému financování ubytování vysokoškolských studentů se hovoří zhruba od roku 1993. Tendence přesunout dotaci, přidělovanou dosud vysokým školám, na studenty, se neustále zvyšuje, v současné době však nabývá jasnějších kontur. Reformu financování vysokoškolského ubytování, jež by měla mj. reagovat na nedostatek ubytovacích kapacit na kolejích, připravuje Studentská komora Rady vysokých škol (dále jen SK RVŠ) společně s MŠMT ČR. Iniciativa k uskutečnění této změny vychází především z řad studentů, kteří jsou se současným systémem nespokojeni. Již 30. 4. 2003 sdělil náměstek pro VŠ doc. P. Kolář politickou vůli ministryně školství, mládeže a tělovýchovy provést v oblasti financování ubytování studentů reformu, MŠMT ČR zmíněné potvrdilo jen o něco později. RVŠ podpořila připravovanou reformu, která má přinést transparentnost, přímocí a rovnost rozdělování financí 11. 12. 2003, a to s požadavkem zavést nový systém co nejdříve, pokud možno od počátku akademického roku 2004/2005. Pozdější návrhy však spuštění této změny posunuly na leden 2005. *Dotace na ubytování má být podporou studenta, nikoli vysoké školy. Studenti musejí být osvobozeni od závislosti na počtu lůžek na dané škole, podpora musí směřovat tam, kde si oni sami přejí studovat*, uvádí na internetových stránkách SK RVŠ předseda této organizace Mgr. J. Nantl. Konkrétní kroky k realizaci reformy nyní připravuje pracovní skupina MŠMT ČR, jejíž činnosti se účastní i zástupci studentů. MŠMT ČR přichystala také pro rektory vysokých škol anketu, která by měla zjistit technické a ekonomické podmínky provádění reformy. Základní parametry reformy, o nichž je ministryně školství, mládeže a tělovýchovy podrobně informována, však byly dohodnuty již v lednu 2004.

Z letného nástinu tedy vyplývá, že připravovaná změna je diskutována skutečně dlouho, k jejímu uskutečnění bylo již učiněno mnoho. Teprve nyní však přicházejí nesouhlasná stanoviska studentů. Paradoxně těch studentů, o nichž se dá obecně říci, že změnu iniciovali. Proč s reformou vlastně nesouhlasí? Proč až nyní? Jaké bude mít podle nich dopady na studenty, na vysoké školy obecně? Tyto a spoustu dalších dotazů jsem položila **M. Hodulíkově**, místopředsedovi Kolejní rady SKM UP a **M. Kohajdovi**, zástupci studentů UP v SK RVŠ a členovi AS UP:

SK RVŠ podnikla v oblasti změny financování ubytování studentů mnoho kroků. O reformě se v jasnější podobě začalo hovořit již začátkem roku 2003. Proč přichází a roste nesouhlas z řad studentů až nyní?

M. Hodulík: O konkrétní podobě reformy se začalo hovořit až koncem minulého roku, tehdy o tom informoval i Žurnál UP. Do té doby se její návrh pohyboval v nejjistě dimenzi. Dlouho nebyla jasná např. kritéria. Podívejte-li se jen letmo do historie reformy, jež je přístupná na stránkách SK RVŠ, je zjevné, že konkrétnější podobu získala teprve koncem roku 2003, a to s tím, že kritéria jsou dosud upravována (viz olomoucké zasedání 6. 2. 2004, kdy mělo např. dojít ke změně v kritériu „řádný student“). Mnozí studenti se o reformu začali více zajímat až v okamžiku její konkrétnější podoby. V tu dobu se jí začala také zabývat Kolejní rada UP, které určitou dobu trvalo mj. shromažďování potřebných informací. Naš zástupce v SK RVŠ nás neinformoval. Němdu může chápat naši reakci jako pozdní, na druhou stranu jen těžko lze diskutovat o reformě, jejíž návrh zazněl v různých podobách již v průběhu devadesátých let několikrát – jednání vždy dopadla tak, že její konkrétní podoba schválena nebyla. Reagujeme tedy až na konkrétní podobu reformy jaká je v současné době známa...

M. Kohajda: Domnívám se, že hlavní období, kdy se rozhodovalo, zda reformě řekneme ano, či ne, bylo již před prázdninami, tedy v minulém akademickém roce. V tuto dobu byla vhodná doba k prezentaci stanovisek. V té době však záporný názor k navrhované podobě reformy nezazněl. Vycházeli jsme tedy ze stanovisek, jež jsme měli k dispozici. Zhruba v době prázdnin se již začalo diskutovat o konkrétní podobě reformy a v tuto chvíli se jedná již pouze o jednotlivých kritériích.

Proč konkrétně reformu odmítáte?

Hodulík: Rád bych podotkl, že nesouhlasím s reformou v takové podobě, v jaké je navržena. Reforma byla ze strany SK RVŠ prezentována jako reforma, která má nastolit spravedlnost mezi studenty. Není tomu tak. Opět je zde silné selektivní kritérium, které přístup k dotaci či stipendiu podstatně omezuje. Podle návrhu nejvíce diskutované varianty by z 250 tis. studentů na ni mělo dosáhnout jen 96 tis. studentů. Sice jde o jisté navýšení – v současné době na něj dosahuje zhruba 70 tis. studentů – na druhou stranu musíme nově počítat také studenty soukromých vysokých škol, kteří ve financování ubytování dosud nefigurovali. Ing. Beneš, který se touto problematikou zabývá na MŠMT ČR, mi telefonicky potvrdil, že počet studentů soukromých vysokých škol lze odhadovat v řádu 10 tisíc. Otázkou tedy zůstává, jaké procento z nich bude nově uplatňovat nárok na zmíněnou dotaci a zdali je správným krokem to, aby se z veřejných prostředků financovaly soukromé vysoké školy. Dalším důvodem je sociální kritérium. SK RVŠ má ve svých usneseních několikrát zmíněn požadavek, aby toto stipendium nebylo započítáváno do částky rozhodné pro přiznání sociálních dávek. Nicméně, současný legislativní stav hovoří o něčem jiném – reforma dotací má být uskutečněna formou ministerské vyhlášky. Zmíněné sociální kritérium však může vyřešit jen zákon. Spatřuji navrhovanou reformu tedy za poněkud úspěšnou. Nejdříve měly být připraveny legislativní kroky, teprve později

se mělo diskutovat o konkrétní podobě reformy. Současná podoba reformy se nezajímá např. o studenta, který pochází ze sociálně slabší rodiny. Např. rozvedená matka, která má dítě na vysoké škole, pobírá jisté sociální dávky. Pokud by její syn dostal stipendium adresně, znamenalo by to navýšení celkového příjmu rodiny, s čímž by na největší pravděpodobnosti došlo k újmě na některých specifických sociálních dávkách: mohly by např. klesnout přírůstky na dítě, příspěvek na bydlení apod. Poněkud diskriminující je kritérium tzv. řádného studenta. Zmíněné hledisko bylo v průběhu jednání několikrát měněno. Podle zpráv, jež se objevily v Žurnálu UP, se uvažovalo o dvou variantách – buď by na příspěvek dosáhli všichni vysokoškolští studenti a příspěvek by se s tím stal směšně malým (200 až 300 Kč), anebo by byl nárok na tuto dotaci omezen určitým kritériem. Faktor řádného studenta spočívá v tom, že příspěvek obdrží jen studenti v prvním studovaném oboru. Posluchači, jejichž studium nebylo úspěšné v tom smyslu, že se nedostali na požadovaný obor, v dalších letech však byli u přijímacího řízení úspěšní, by s reformou na dotaci neměli nárok. Nelíbí se mi ani kritérium týkající se těch studentů, kteří již jedno vysokoškolské studium ukončili. Takto nastavené kritérium chápou jako sankci státu vůči těm studentům, kteří si i dále chtějí zvyšovat vzdělání a přispívat k vyšší vzdělanosti v ČR. Za to je stát bude postihovat tím, že jim odbourá nárok na dotaci. Za problematickou považují samu strukturu dotace. Vysoké školy dostávají určitou sumu financí na ubytování a stravování, která není vnitřně dělená. Samozřejmě existuje metodický pokyn, jak tuto částku rozdělit, nicméně není závazný. Troufl bych si říci, že drtivá část vysokých škol používá dotaci tak, že poměrnou část přesune z ubytování do stravování, které je v současné době problematické také. Materiál, jenž poskytl kvestor UP Ing. J. Jirka, vypovídá o tom, že student, který nebydlí na koleji, tzn. „papírově“, nečerpá dotaci na ubytování, čerpá ji mj. tím, že se stravuje v menze. Z dotace na ubytování přichází totiž na každé odebrané jídlo 12–13 Kč. Dotaci nečerpají tedy jen studenti ubytovaní na kolejích, ale také určitě procento těch, kteří získávají dotaci nepřímou – tedy v podobě stravy v menze. SK RVŠ původně iniciovala jak reformu ubytování, tak reformu stravování. Přestože MŠMT ČR ví, že dotace na VŠ stravování je značně poddimenzovaná a navíc závislá na odebraném jídle, podminilo pokračování dalších jednání o reformě tím, že bude od reformy stravování upuštěno. MŠMT ČR tak – alespoň v mých očích – podstatně ušetří. Totiž za předpokladu, že jídlo v menze zdraží zhruba o 12–13 Kč, nastane samozřejmě určitý odliv strávníků (ti budou volit mezi menzou a restauračním zařízením). Pokles strávníků bude znamenat následný pokles dotace, ta je zase vázána na odebraná jídla... V neposlední řadě bych také rád zmínil výši částky stipendia. Pracuje se s částkou, která se pohybuje mezi 670–700 Kč. Tato suma ovšem nepočítá s tím, že určitý počet studentů, kterým by podle daných kritérií nárok na dávku nevznikl, může zvolit taktiku účelové změny trvalého bydliště. Je dobré si uvědomit, že jakkoli by se reforma zdála spravedlivější, s navýšením počtu studentů bude výše stipendia klesat. Při plánovaném zdražení ubytování – přibližně 1 000 Kč – a při

▲ O reformě financování ubytování hovořili studenti také na nadávném setkání s rektorkou UP

výsledném navýšení ceny v menze považují reformu za sociálně neúnosnou.

Pokud máme o určité reformě jednat, pak určitě ne v této podobě. Vzhledem k tomu, že tento stát nemá na to, aby příspěvek (ne kapesné) poskytoval plošně všem studentům, bylo by vhodnější, kdyby byla zmíněná dávka převedena z MŠMT na MPSV ČR s tím, že by byla vyplacena skutečně potřebným studentům. Reforma by měla být připravena tak, že bude odvislá od příjmu rodiny, dotace by byla tedy nějakým způsobem odstupňována.

Kohajda: Chtěl bych k řečenému jen říci: nikdo z MŠMT ČR nepřišel na vysoké školy s tím, že by řekl, to či ono se mění, vy se o nic nestarejte. Ministerstvo přistupuje ke studentům partnersky. Pracovní skupina, jež se reformou zabývá, je složena jednou třetinou právě ze studentů. Nikdo tedy nemůže říci, že se se studenty nejedná. Bylo rozhodnuto, že reformu chceme, reforma tedy proběhne. Nyní jsme ve fázi diskuse. Hovoříme o kritériích, diskutujeme nad jejich modifikací. Myslím, že pořad je tu prostor pro to, aby bylo to či ono kritérium upraveno. Nikdo zde neríká, že právě tohle je ta jediná a nejspřímnější cesta. Byl a pořad je zde nabídnut obrovský prostor pro studenty. Sami by si měli říci, jakou podobu reformy si představují. Názory na tuto problematiku se na každé vysoké škole liší. Např. studenti vysokých škol v Liberci reformu jasně odmítají, Studentská komora vysoké školy v Pardubicích reformu naopak jednohlasně podporuje...

V současné době dotaci čerpá přímo asi 70 tis. studentů, po spuštění navrhované reformy by ji mohlo čerpat 96 tisíc studentů. Pro mne i 26 tis. studentů navíc je lepší než nic. Chápu stesky menz týkající se zdražení jídla, kolejí. Vysokým školám je ale doporučeno, aby křížové financování neuskutečňovaly. Vysoké školy, respektive SKM se do této situace dostaly samy a nikdy se neptaly studentů ubytovaných na kolejích, zdali chtějí ze svého koleijného hradit stravování v menze. Určitě jsou mezi námi např. studenti, kteří bydlí na kolejích, avšak menzy nenavštěvují. Tito studenti aktuálně financují chod menzy a nikdo se jich neptá, zdali chtějí. Říkám, nikdo vysoké školy nenutil, aby tento způsob financování uskutečňovaly. Rozhodly se samy takto postupovat. Vznikají-li jim nyní s tímto problémy, budou je muset i samy vyřešit. Ke kritériu řádného studenta. ČR skutečně nemá dostatek financí na to, aby zaplatila každému všechno. Chtěl bych ale

Dokončení na str. 5

Jaká pozitiva a negativa...

zdůraznit, že pořád jsme v situaci, kdy „stát“ říká ano, budu poskytovat zdarma vysokoškolské vzdělání, avšak s tímto omezením: dosáhl-li jsi jednoho uceleného vysokoškolského vzdělání, druhou vysokou školu ti už financovat nebudu. V průměru jeden rok vysokoškolského studenta stojí MŠMT ČR asi 100 tis. korun. Stát však neříká, že nemůžete bezplatně studovat dalších např. pět let jiný obor, říká jen to, že pro další studium již není možné uplatňovat další podporu ubytování. A ještě několik vět k sociálnímu aspektu. Je potřeba se rozhodnout, zdali peníze z resortu MŠMT ČR, jenž má podporovat především vzdělání, mají reflektovat sociální problematiku. Pokud chceme nějakým způsobem dorovnat neblahou sociální situaci studenta, finance by měly plynout z resortu MPSV ČR. Tím neříkám, že bychom se sociálním aspektem neměli zabývat, nestavěl bych ho však na první místo. Co se týká celkové výše dotace. V nynější době hovoříme o celkové výši 810 mil. korun (včetně stravování). MŠMT ČR již dříve jasně řeklo, že do současného systému více financí nepřidá. Reálná výše příspěvku na jedno jídlo či lůžko, by s tímto systémem tedy vždy klesala. Proto hledáme jinou cestu, jak do systému dostat více financí. Už nyní se např. jedná o tom, že by pro příští rok, pokud bude reforma nastartována, byla dotace navýšena. Na to, zdali nebude příspěvek započítáván do části rozhodné pro určení sociálních dávek, vám stoprocentně neodpovím. Nikdo totiž nebude měnit zákon dříve, než reforma nabude konkrétních obrysů a nikdo vám samozřejmě nezaručí, že legislativní proces bude uskutečněn v nejideálnější době. Věřím však, že v době, kdy bude reforma nastartována, se stipendium do zmíněných dávek již započítávat nebude, neboť příslušný návrh byl již v Senátu předložen. V závěru ještě ke studentům soukromých vysokých škol: stipendium nedostanou soukromé vysoké školy, ale jejich studenti, v tom vidím obrovský rozdíl.

Shodnete se tedy na tom, že tato oblast změnu potřebuje. Vaše názory se rozcházejí ve způsobu a podobě, jakým by reforma měla být připravena. Předseda RVŠ se svého času zmínil, že nejhorší možnou variantou by bylo zachování současného stavu, představitelé vysokého školství upozorňují, že dosavadní systém podpory studentského ubytování je kritickým faktorem dalšího rozvoje vysokého školství. Můžete tyto souvislosti blíže vysvětlit?

M. Kohajda: Problém je v tom, že vysoká škola má omezené prostředky a kapacity. Pokud se má např. Univerzita Palackého v tomto smyslu rozvíjet, samozřejmě se neobejde bez toho, že by rozšířila počet studentů, otevřela další zajímavé obory či rozšířila stávající. S řečeným by se ovšem za současného systému jen prohloubil poměr mezi těmi, kteří by mohli přímo čerpat dotaci a těmi, jimž se tato možnost nedostane. Bude-li zachován stávající systém, při nárůstu počtu studentů více financí na ubytování a stravování UP nedostane, s reformou ano.

M. Hodulík: Obávám se, že argument kolegy Kohajdy je poněkud zcestný. Reforma nepřinese UP více prostředků jednoduše proto, že množství ubytovacích kapacit zůstane konstantní. Stejně tak reformou způsobené zdražení v menze o 12–13 Kč bude znamenat odliv strávníků a tím i pokles prostředků poskytovaných UP z MŠMT ČR. Pokud se týká zvyšování počtu studentů, nemyslím si, že současný stav vysokých škol, mám na mysli jejich kapacity, umožňuje větší přírůstek studentů. Avizované navýšení prostředků chápu spíše jako politický krok, který má zabránit poklesu popularity současné vlády. Je třeba si uvědomit, že diskutované navýšení je jednorázové a týká se pouze roku 2005–2006. Nikdo nezaručí, že tato částka zůstane zachována i nadále.

V ČR je zhruba 250 tis. studentů, na něž VŠ dostávají dotaci 810 mil. korun (včetně stravování), na všech kolejích je asi 68 tis. lůžek. V současné době je dotace poskytována vysokým školám – jednotlivé lůžko je státem dotováno přibližně 900 korunami měsíčně. Příspěvek přímo obdrží však jen ti, na které se ubytování dostane. Státní podpora na ubytování směřuje k menšině studentů. Takové vy-

užívání prostředků státního rozpočtu lze pak velmi obtížně obhájit. I to je jeden z důvodů, proč prostředky na ubytování studentů již léta stagnují. Připadá vám tato situace spravedlivá?

M. Hodulík: Je to problematické. Na druhou stranu si musíme uvědomit, že stávající systém alespoň nějakým způsobem zohledňuje studenty ze sociálně slabších rodin. Zohledňuje handicapované studenty, studenty jednostranně osířelé, stejně tak jsou zohledněni např. studenti, kteří mají výborný prospěch. Reforma, která přijde, sociální kritérium absolutně vyškrtává. Ano, stávající systém je problematický mj. z hlediska tzv. dojezdnosti, univerzita má však stále možnost sestavit jiné pořadí zohlednění. Nevidím ale důvod, proč by měla být reforma nastartována, pokud je špatně nastavena.

M. Kohajda: Ano, vysoká škola může v současné době nastavit svá kritéria, jež určují, kdo ubytován bude a kdo ne. Do dnešních dnů je však hlavním kritériem dojezdnost. Pokud se to univerzitě, členům Kolejní rady či studentům nelíbilo, mohli se snažit o změnu již dřív, aniž by se zabývali tím, jak to funguje na jiných VŠ. Sociální aspekt již dávno mohl být určujícím kritériem. Deset let je ovšem systém založen na dojezdnosti. Studenti, kteří bydlí na kolejích, vidí především to, co měsíčně vydají ze své peněženky. Vezměme např. Šmeralovy koleje: každý student vidí jen to, že vydá měsíčně 630 Kč, ale už si málokdo uvědomí, že stát vydá na jeho lůžko dalších 900 Kč, tzn., že jeho místo stojí již zhruba 1 500 Kč. Jeden malý pokojík s toaletou na chodbě, v němž bydlí např. čtyři studenti, stojí dohromady měsíčně 6 000 Kč. Podle mne je to cena nekonkurenceschopná i tady v Olomouci. Nutno k tomu připomenout, že se nejedná jen o peníze studenta, ale též o peníze jeho rodičů a peníze nás všech. Obdobně to platí i pro stravování. Není možné se tedy dívat na zmíněnou problematiku jen očima ubytovaného, je potřeba nahlížet na věc z obecných hledisek. Na tyto veřejné prostředky dosahuje jen necelá jedna třetina studentů, nikdo se nestará o ostatní.

Rector MU prof. J. Zlatuška se na olomouckém zasedání SK RVŠ (6. 2. 2004) zmínil, že poslání vysoké školy nespočívá v tom, že by měla zajišťovat jedno teplé jídlo denně, ale vzdělání... Jaký je váš osobní názor?

M. Hodulík: Nejsem si jist, zda tuto větu pronesl prof. J. Zlatuška z pozice rektora MU nebo senátora PČR. Můj osobní názor je takový, že sociální postavení studenta je poněkud odlišné od postavení pana rektora a senátora prof. J. Zlatušky. Jako rektor by možná mohl vědět, že student nemá možnost ovlivnit svůj rozvrh. Student stráví ve škole téměř celý den a domnívám se, že se bavíme o základním zázemí. Podmínky by měly být nastaveny takové, aby byly únosné pro obě strany.

S návrhem reformy nesouhlasí i studenti jiných univerzit. Negativní postoj sdílejí studentské komory akademických senátů ČVUT, VSB-TUO, UHK, VUT, VŠCHT, FPF SU, které připravily protestní dopis ministryni školství, mládeže a tělovýchovy. Jakou roli v těchto protestech hrají „kolejní lobby“?

M. Kohajda: Jsou-li tady lidé, kteří na úkor ostatních dosahují na určité veřejné prostředky a někdo jim je chce vzít, tak je pochopitelné, že se ozvou. Studenti jsou navíc zvláštní skupinou, která se chová tak, že neteče-li jim do vlastních bot, „do ulic nevychází“. Je jasné, že v této situaci se ozvou především ti, kteří by o příspěvek z veřejných prostředků měli přijít, než ti, kteří by na něj mohli nově dosáhnout. Použila jste výraz kolejní lobby – ano, klidně bych to tak nazval. Řekněme si totiž na rovinu: kdo vlastně dnes proti reformě na UP vystupuje? Jsou to studenti z Kolejní rady UP. Neslyšel jsem nikoho, kdo by nebydlí na kolejích a řekl, že reforma je špatná. Na kolejích UP bydlí však 1/3 studentů. I kdyby všichni ubytovaní nesouhlasili s reformou, což není pravda, je to pořád menšina. Ve SK RVŠ zastupují všechny studenty UP, nemohu hájit zájmy partikulární. Kdyby s reformou nesouhlasila většina studentů UP, samozřejmě svou prezentaci ve SK RVŠ přehodnotím. Chápu Kolejní radu, že

Dokončení ze str. 4

s reformou nesouhlasí a je to správně, protože hájí studenty ubytované na kolejích.

M. Hodulík: Možná se někomu může zdát, že hájím menší polovinu studentů, kteří mají nárok na koleje, ale já bych se zeptal spíše opačně. SK RVŠ nabídla reformu ubytování bez toho, aniž by se snažila o navýšení prostředků. Ptám se, proč zde nevidím snahu navýšit celkový rozpočet tak, aby nejen studenti, kteří bydlí na kolejích, ale i ostatní měli nárok na dotaci. Sama informační kampaň SK RVŠ k připravované reformě se mi zdá poněkud tendenční. V jejích zápisech se např. nikde neobjevuje shora uvedené negativum v podobě onoho křížového financování. Je to v uvozovkách jakési tabu, které se tady neustále přehlíží, a protože existuje jistý metodický pokyn, který je podle mne účelový, SK RVŠ zmíněné nezohledňuje. Až v konečné fázi přípravy reformy, kdy si stále více studentů začíná uvědomovat dopady, jež reforma přinese, se tyto nespokojené hlasy začínají objevovat. Chcete-li zmíněné nazývat kolejní lobby, prosím, já bych v tom spatřoval spíše racionální reakci studenta. Je nutné si uvědomit, že nejen studenti, kteří bydlí na kolejích, ale i studenti, kteří chodí do menzovních zařízení, jsou dotováni z této dotace.

SK RVŠ se o navýšení prostředků myslím snaží. Na 10. schůzi SK RVŠ rekapituloval její předseda Mgr. J. Nantl mj. tři zásadní body, které reflektují očekávání studentské akademické obce ve vztahu k jednání vedenému v rámci Reprezentační komise. Mj. to bylo i navýšení dotace na ubytování v příštím roce na 960 mil. Kč, 1,2 mld. Kč pak do roku 2006. Pokud bude připravená reforma nastartována, a to za předpokladu kritérií, o nichž jste se již výše zmínovali, jak vysoké stipendium na ubytování student tedy obdrží? Jak často bude vypláceno?

M. Kohajda: Při současných prostředcích by se částka měla pohybovat někde pod 700 korunami. Pokud by se podařilo vyjednat pro akademický rok 2004/2005 navýšení, měla by se pohybovat okolo 1 tis. korun. Vše je ovšem v jednání. Doufám, že se navýšení podaří vyjednat. Příspěvek student obdrží jednou za semestr.

Zástupci vysokých škol připravili v této souvislosti časový harmonogram. Je reálné, aby reforma byla nastartována k 1. 1. 2005?

M. Kohajda: Ano, je to možné. Kritéria pro poskytnutí stipendia by měla být uplatňována jednotně v celém státě, a to bez možnosti modifikovat je doplňkovými kritérii podle vnitřních předpisů jednotlivých vysokých škol. Je otázkou, na čem se vysoké školy a studenti dohodnou. Koncem tohoto akademického roku budou již všechna finální kritéria známa. O zavedení reformy rozhodne ministryně JUDr. P. Buzková. Je ale také možné, že spuštění reformy bude posunuto na začátek dalšího akademického roku. Přimlouval bych se však za její nastartování k 1. 1. 2005.

Co hodláte v této situaci dělat?

M. Hodulík: Reforma nebyla dostatečně prodiskutována na akademické půdě vysokých škol. Neproběhla diskuse mezi studenty. Jedná se o zásadní změnu, byť v oblasti sekundární, tedy ubytování a stravování. Nesouhlasím s tím, že byl SK RVŠ podán ministryní návrh již v konkrétní podobě bez toho, že by se k tomu akademická obec vyjádřila. Do doby, než byl ministryní předložen konkrétní návrh, se hovořilo pouze o teoretické reformě bez stanovení kritérií. Protože nebyl dán prostor k diskusi, myslím si, že SK RVŠ nemůže hovořit za 250 tisíc vysokoškolských studentů v republice. Studenti o reformě informováni nejsou, to je faktický stav. My se o to nyní budeme snažit. Pokud vyjádří nesouhlas, a ten nebude zohledněn, nezbude nic jiného, než akce typu Týden neklidu atp.

Myslím, že není důstojné, aby se studenti vysokých škol museli domáhat partnerské diskuse zmíněnými nátlakovými akcemi.

Studenti mohou o reformě diskutovat na www.upol.cz/UP/On-linezurnal (Diskuse k reformě dotace na ubytování studentů).

Ptala se

M. Hronová, foto -tj-

Fuzzy logika na Katedře informatiky PřF UP /I/

Rád bych čtenáře Žurnálu UP informoval o oblasti, kterou se s několika kolegy na Katedře informatiky PřF UP zabýváme.

Proč vznikla a co je fuzzy logika

Fuzzy logika (angl. fuzzy logic) vznikla v šedesátých letech 20. století v pracích amerického inženýra a matematika íránského původu Lotfi A. Zadeha. Průkopnickým je dnes v našich odborných kruzích již dávno klasický článek „L. A. Zadeh: Fuzzy sets. *Information and Control* 8 (1965), 338–353“. Tato práce, která představila motivace pro zavedení fuzzy logiky i základní matematický aparát fuzzy logiky, je neobyčejně srozumitelná nejen pro inženýrskou a matematickou veřejnost a lze ji i dnes vřele doporučit. Základní motivací pro fuzzy logiku je následující jednoduché pozorování: Člověk používá při popisu světa vztahy a tvrzení, které nejsou „černobílé“ (zcela pravdivé nebo zcela nepravdivé). Pravdivost takových vztahů a tvrzení je otázkou míry, tj. tvrzení jsou více či méně pravdivá. Tak například je přirozené považovat tvrzení „člověk s výškou 180 cm je vysoký“ za takové, které není ani zcela pravdivé, ani zcela nepravdivé. Fuzzy logika takové tvrzení považuje za pravdivé v jistém stupni pravdivosti, např. ve stupni 0,8. Stupně 0 (zcela nepravdivé) a 1 (zcela pravdivé) jsou jen krajními případy – čím blíže stupni 1, tím více je tvrzení pravdivé a naopak, čím blíže stupni 0, tím více je tvrzení nepravdivé (poznamenejme, že stupeň pravdivosti není pravděpodobnost, jde o epistemický i formálně různé entity). To nás přivádí k jednomu ze

základních pojmů fuzzy logiky, k pojmu fuzzy množina. Narozdíl od klasické množiny, do které prvek buď zcela patří nebo zcela nepatří (např. každé číslo buď patří nebo nepatří do množiny sudých čísel), daný prvek do fuzzy množiny patří v jistém stupni. Např. můžeme říci, že Univerzita Palackého patří do fuzzy množiny velkých vysokých škol v ČR ve stupni 0,9. V tomto smyslu můžeme mluvit o fuzzy množinách malých čísel, vysokých teplot, malých odchylek od požadované hodnoty řízené veličiny, perspektivních pracovníků, kvalitních výrobků, apod. V tom, že namísto dvou pravdivostních hodnot 0 a 1 pracuje fuzzy logika s celou škálou pravdivostních hodnot, např. s intervalem $[0,1]$, spočívá základní rozdíl mezi fuzzy logikou a klasickou (nefuzzy) logikou.

V čem je fuzzy logika užitečná?

V celé řadě oblastí (rozhodování, řízení, klasifikace, psychologie, lékařství, geologie, přírodní vědy, ekonomie a další) člověk formuluje své znalosti v přirozeném jazyce. Takový jazykový popis „obsahuje“ fuzzy množiny. Jednoduchý příklad: Při řízení činnosti tavicí pece nám odborník (člověk, který obzvláště řečeno stojí u pece, pozoruje její činnost a otáčí regulačními kohouty) na otázku „Jak to děláte?“ obvykle poskytne řadu jazykově popsanych pravidel, např. „jestliže teplota v peci je velmi nízká, pak přidám velké množství paliva a naplním otevírku přívodu vzduchu“. V tomto pravidle se vyskytují fuzzy množiny „nízká teplota“, „velké množství paliva“, „naplním otevírku přívodu vzduchu“. Fuzzy logika umí z takových pravidlových popisů (které jsou často jedinou informací poskytnutou expertem) vyvodit počítačově implementovaný algoritmus řízení příslušné tavicí pece. Tento algoritmus má řadu výhodných rysů, především přímo vychází z přirozeného popisu poskytnutého odborníkem. Výše popsané pravidlové systémy jsou základem tzv. fuzzy regulátorů, které tvoří komerčně nejspěšnější aplikace fuzzy logiky. Proslavily se zejména v 90. letech minulého století ve spotřební elektronice v Japonsku (fuzzy pračky, kamery, vysavače, sušičky aj.), kde doslova ovládly trh (dokladem je například to, že slovo fuzzy bylo v Japonsku díky popularitě „fuzzy výrobků“ zvoleno slovem roku), významné jsou ale

i další aplikace (řízení pecí a jiných velkých průmyslových systémů, ABS systémy osobních automobilů, řízení metra, predikce na burze, apod.). Díky přístupnému „uživatelskému rozhraní“ (odborník, který chce fuzzy logiky používat, zpravidla brzy pochopí základní principy) je fuzzy logika používána ve stále širším spektru oblastí.

Přeložíme-li termín „fuzzy logic“ do češtiny, dostaneme poněkud podezřelý název „mlhavá logika“, popř. „neostrá logika“. Přestože se dříve občas používal, dnes se téměř výhradně používá název „fuzzy logika“ a tak je tomu i v jiných jazycích, např. i v němčině a japonštině. Důvodem jsou zejména negativní konotace pojmů „mlhavý“, popř. „neostrý“, „vážný“ apod., ve světe vědy, které jdou proti historicky zakořeněným ideálům přesnosti a určitosti. Angličtina je jediným jazykem, kde termín „fuzzy“ má i jinou roli než jen roli *terminus technicus*, a není bez zajímavosti, že právě zmíněným negativním konotacím bývá připisováno zpoždění průmyslových aplikací fuzzy logiky v USA. Fuzzy logika, přestože ji lze používat k modelování a usuzování o vágních pojmech, je však v zásadě exaktní disciplínou s netriviálním teoretickým základem. I když od zveřejnění základní práce prof. Zadeha uplynulo již téměř 40 let a od uvedení prvních průmyslových aplikací více než 20 let, řada problémů zůstává otevřených, popř. jen částečně vyřešených. Stejně jako v jiných oborech, je i v případě fuzzy logiky cesta od čistě teoretických základů ke komerčním aplikacím dlouhá a pestrá. Zahrnuje mimo jiné studium logických základů fuzzy logiky, studium logických spojek (teoretické i z hlediska psychologické věrohodnosti), studium axiomatických systémů a vztahu syntaxe a sémantiky fuzzy logiky, studium různých zobecnění klasických matematických disciplín z pohledu fuzzy přístupu, zejména fuzzy množin a fuzzy relací a konečně teoretické a experimentální studium různých speciálních modelů založených na fuzzy logice. V dalším se stručně zmíním o těch aspektech fuzzy logiky, kterými se s kolegy na katedře podrobněji zabýváme.

Doc. R. Bělohávek, Dr., Ph.D.,

vedoucí Katedry informatiky PřF UP

(Dokončení v příštím čísle.)

Vyhlášení veřejné soutěže GA ČR

na grantové projekty (standardní)

Grantová agentura ČR vyhlásila veřejnou soutěž ve výzkumu a vývoji na grantové projekty (standardní) s termínem odevzdání přihlášek v Kanceláři GA ČR **nejpozději do 1. dubna 2004**.

Plný text vyhlášení, informace a zadávací dokumentace jsou k dispozici na webových stránkách GA ČR: <http://www.gacr.cz/>.

Upozornění: Projekty je třeba odevzdat cestou děkanátu fakulty na RUP – úsek prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu (J. Ondráčková, tel.: 585 631 002), **nejpozději do 26. března 2004**.

-vv-

Vyhlášení veřejné soutěže GA ČR

na doktorské grantové projekty

Grantová agentura ČR vyhlásila veřejnou soutěž ve výzkumu a vývoji na doktorské grantové projekty s termínem odevzdání přihlášek v Kanceláři GA ČR **nejpozději do 15. dubna 2004**.

Plný text vyhlášení, informace a zadávací dokumentace jsou k dispozici na webových stránkách GA ČR: www.gacr.cz.

Upozornění: Projekty je třeba odevzdat cestou děkanátu fakulty na RUP – úsek prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu (J. Ondráčková, tel.: 585 631 002), **nejpozději do 9. dubna 2004**.

-vv-

Vyhlášení veřejné soutěže GA ČR

na postdoktorské grantové projekty

Grantová agentura ČR vyhlásila veřejnou soutěž ve výzkumu a vývoji na postdoktorské grantové projekty (POST-DOC projekty) s termínem odevzdání přihlášek v Kanceláři GA ČR **nejpozději do 15. dubna 2004**.

Plný text vyhlášení, informace a zadávací dokumentace jsou k dispozici na webových stránkách GA ČR: <http://www.gacr.cz/>.

Upozornění: Projekty je třeba odevzdat cestou děkanátu fakulty na RUP – úsek prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu (J. Ondráčková, tel.: 585 631 002), **nejpozději do 9. dubna 2004**.

-vv-

UNIVERZITNÍ PRACOVÍŠŤ INFORMUJÍ

Granty na Katedře teorie a dějin dramatických umění FF UP

Spolupráce mezi Katedrou teorie a dějin dramatických umění FF UP a Institutem Nauk o Kulturze Univerzity Slaskie Katovice bude v letech 2004–2005 pokračovat na základě přijatého výzkumného projektu s názvem *Polská a česká divadelní kultura – mezi regionalismem a národní kulturou*. Společný projekt vychází z dosavadních znalostí o historické koexistenci obou kultur na území Moravy a Slezska, směřuje k posílení konkrétních tvůrčích kontaktů, inspirativních vlivů a společných vývojových tendencí. Projekt navazuje kontinuálně na dlouhodobou spolupráci řešitelských pracovišť, zajišťovanou meziuniverzitní dohodou, na jejímž základě se uskutečnily v letech 1999, 2000 a 2002 vědecké konference *Punkty widzenia/Pohledy* a pracovní setkání u příležitosti společně vydávaného stejnojmenného sborníku přednášených příspěvků z oblasti teatrologie a filmové vědy. Grant získaný u MSMT ČR (koordinovaný s polskou stranou) umožní mobilitu pedagogů, podporu studium pramenů v archivech a knihovnách i vzájemnou výměnu poznatků v rámci mezinárodní konference v roce 2005. Jednotlivé tematické okruhy z české strany se budou týkat především výzkum dramaturgických vazeb českého a polského divadla, transferu poetiky v kontextu obou divadelních kultur i vzájemných přesahů české divadelní sémiotiky a polské divadelní teorie a antropologie.

S podporou grantu agentury DILIA, který je každoročně vypisován na realizace studentských inscenačních projektů a který Katedra teorie a dějin dramatických umění získala již podruhé (v roce 2003 vznikla pod vedením režiséry Omany Smilkové inscenace *Prázdný prostor*, s úspěchem reprizovaná v Uměleckém centru UP), se začala v březnu připravovat inscenace s pracovním názvem *Prázdný prostor II*. Její jádro tvoří dosud nerealizovaný, kabaretně laděný text olomouckého dramatika a režiséra D. Drábka *Kuřáci opia*. Inscenace vzniká pod režijním vedením D. Drábka v duchu světybné poetiky nedávno zaniklého *Studia Horící žirafy*. Projekt umožní studentům divadelní vědy, ale i dalších uměleckých a uměnovědných oborů získat zkušenosti s praktickým divadlem a rozvíjet tvůrčí kreativitu, současně chce pokračovat v započaté tradici studentského divadla, pro které je v budově bývalého jezuitského konviktu vybudován samostatný (i když dosud nevybavený) prostor. Realizace inscenačního projektu by měla přispět k vědomí, že studentské divadlo a jeho fungování směrem ke studentům i občanům města, je regulérní a samozřejmou součástí univerzity ve středoevropském teritoriu.

PhDr. T. Lazorčáková, Ph.D.,

vedoucí divadelní sekce

Katedry teorie a dějin dramatických umění FF UP

ČETBA NA POKRAČOVÁNÍ

PAOLO NEMEC: DOPISY NA ROZLOUČENOU /XX/

„Právě proto,“ přerušil ho Streit a vtiskl mu přístroj do rukou, „vy ho alespoň dovedete náležitě ocenit.“
Pavel zamumlal své *Děkuji*. Byl z toho úplně vedle.

21. Někou dobou seděli oba profesori mlčky naproti sobě. Streit tušil, co se mu profesor Berka pokoušel říct, přece však čekal na Berkovu iniciativu.
„Nesmíte si myslet, že jsem naivní, pane Streite,“ začal Berka konečně.
„To jsem si nikdy nemyslel. Vím,“ pomohl mu Streit, „že jenom chráníte svou katedru. Proto jste mi také kvůli této protekční historice neřekl pravdu.“
„Ano, ale bylo mi jasné, že byste mi to neuvěřili. Nejspíš jsem špatný lhář.“
„No, v každém případě nikterak dobrý. Proto jste tak sympatický. Ale rozumím vám. Je těžké si přiznat, že mimo čistou vědu existují i jiné síly, že jsou tu i kariéristé. Jak je těžké si to přiznat, jste mi jasné ukázal, když jste protekci z rektorátu pro Evu odmítl. Já jsem Evu poznal a věděl, že nemá na univerzitě jako doktorandka co pohledávat. Došlo mi, v jaké pozici se na katedře Veselý skutečně nacházel. On Evu přijmout musel, protože ji nikdo jiný nechtěl. Toto přiznání pro něho nebylo lehké. Žádný vědec by dobrovolně kolegovi nevyprávěl, že jeho doktorandi u něj skončili de facto nedobrovolně pro nedostatek nadání.“
„Ale jestli tomu dobře rozumím, je tím Vondráček z obliga.“
„Ano, pochybuji, že by měl poměr s Evou. Proto ji také odsunul k Veselému.“
„Rozumím vám, pane Streite. Také já tento postoj co nejprůběžněji odsuzuji, ale doufal jsem, že Vondráčkova nadměrná sympatie k ženám patří definitivně minulosti. Očividně jsem se mýlil. Přinejmenším to ještě zkouší. To samo o sobě je dost hrozné. Ach jo,“ povzdchl si Berka, „mám před sebou ještě pár perných let.“
„Prozatím se tedy vedení katedry nevzdáte?“
„Velkou naději vkládám do své bývalé doktorandky. Nemůžete ji znát, momentálně je ve Vídni. Jmenuje se Iva Žlutová a má se ještě co učit, ale zvládně to. A do doby, než se habilituje, povedu katedru já.“
„To rád slyším,“ řekl Robert. „A co bude s Heimannem?“
„Doufám, že se to nějak vyřeší. Samozřejmě bude muset zpronevěřené peníze vrátit, ale chci si ho tu nechat. Víte, pokud se mu podaří zbavit se své samolibosti, tak to není špatný člověk a možná z něj bude i schopný vědec.“
„To je správné rozhodnutí, pane kolego,“ dovolil si Streit Berku takto oslovit.

Konec

80

Legenda o sebevraždě – ty jeden omezený hajzle. Streit se musel nutit ke klidu. Teď teprve přišlo druhé kolo. Byl zvědavý, jak bude Veselý reagovat, jakou historku si vymyslel. Bylo mu úplně jasné, že Veselý má originály, a Veselý sám samozřejmě věděl, že se mu Hermannovy soubory nepodařilo smazat. Přesto, pokud se sám neprozradí, byl by z obliga. Nejdřív je nutno zjistit, jak pevný je v kramflecích. „To je ale zajímavé. Víte, i profesor Rosenbaum na tomto tématu pracoval?“

„Ne, pane Streite, to jsem nevěděl.“
„Každopádně jsem v jeho souborech našel odpovídající dokumenty.“
„No jo, soubory,“ řekl Veselý jako mimochodem, „ano, ovšem. Víte, tenkrát jsem prosil profesora Rosenbauma o radu a zkopíroval mu své soubory do jeho adresáře. Určitě je pak zapomněl vymazat.“
Na krátký okamžik byl Streit jako omámený. Berka se ihned ujal slova. „A co říkal profesor Rosenbaum vašemu nálezu?“
„No, byl ohromen a prorokoval mi strmom vědeckou kariéru.“
„Víte, pane Veselý,“ ujal se Streit slova, jakmile se znovu ovládl, „vaše strmá kariéra skončila dřív, než začala.“

Veselý se na něj překvapeně podíval. Ted přijde třetí kolo, říkal si Streit, a to vyhraju já.

„Vaše chyba nebyla, že jste zavraždil Hermanna Rosenbauma a Evu. Vaší chybou je vaše hloupost. Nedosahujete ani intelektuálního průměru. Četl jsem váš údajný habilitační spis. Zcela upřímně, ta věc by u mne neprošla ani jako diplomová práce.“ Streit si všiml, jak silně jeho slova Veselého zasáhla. „Je mi vás líto, Veselý,“ pokračoval, „s vaší neschopností jste musel na této univerzitě trpět. Hloupost bolí, že je to tak, pane Veselý? Včera večer se mě Karin Schmittová ptala, který blbec mohl ty dopisy ukrást. Odpověď byla lehká. Jenom ten rádobý profesor Veselý může být opravdu tak hloupý. A ani teď ještě nic nechápete, Veselý. Každý, dokonce i ta lektorka DAAD, se vám směje. A vy, Veselý, nechápete nic. Nepoznal by jste ani za sto let, že jsou ty dopisy padělané. Sedí tady a vypráví nám o strmé kariéře a nepozná, co by viděl každý idiot: že jsou ty dopisy padělané, a špatně padělané. Už jste to pochopil? Žádná strmá kariéra, Veselý, jste usvědčen, opět jste ztroskotal na své vlastní hlouposti.“

Streit se styděl za svá slova. Ta pomsta byla primitivní. Ale zlomit Veselého mu udělalo radost. A Veselý zlomen byl, to bylo vidět, dlouhé sekundy však neřikal nic.

„Vy tomu všemu nemůžete rozumět, pane Streite,“ řekl konečně zašteným hlasem. „Ano, byl jsem hloupý celá ta léta. Jak hloupé bylo pracovat pořád jen na

77

Z ARCHIVU UP

0 vědeckých a vědeckopedagogických titulech na univerzitách v minulosti /I/

Tituly všeho druhu u nás vždy požívaly nemalé vážnosti. Plati to snad ještě více o titulech akademických, které oceňovaly jistý stupeň intelektuálního výkonu ve sféře vědeckého světa. Tradiční váha intelektuála se v naší zemi traduje od dob národního obrození, v období první republiky ji podporovala a dále utvrzovala úloha vysokoškolských vědců a pedagogů při vzniku samostatného státu (T. G. Masaryk, E. Beneš, M. R. Štefánik) i exkluzivita a hmotné podmínky vysokoškolského, učitelského a obecně intelektuálního povolání. Po roce 1948 ztratil intelektuál možnost svobodně se vyjadřovat jak odborně, tak občansky, a přeměnil se v pracující inteligenci. Ve společnosti však jeho váha kupodivu neklesla; snad k tomu přispěly i intelektuální rozměry šedesátých let a nemálo paušální a nekritická teze pasující intelektuály do role „svědomí národa“. Dokonce i dnes – bez ohledu na mírně hmotné ohodnocení práce vysokoškolských pedagogů a vědců – zaujímá toto povolání přední místo na žebříčku společenské váhy a úcty.

Moderní systém vysokoškolských hodností a s nimi spojených titulů (doktoráty, docentury a profesury) navazuje na rakousko-uherskou vysokoškolskou „titulaturu“ z poslední třetiny 19. století. Pravidla udělování vysokoškolských titulů se u nás neměnila až do roku 1950, kdy vešel v platnost nový vysokoškolský zákon. Ten zahájil éru přecitých změn, které i zúčastněný pamětník stěží dokáže sumarizovat a hodnotit.

V období první republiky se uskutečňovalo habilitační řízení podle jednotného habilitačního řádu z roku 1888. Základním předpokladem pro udělení docentského titulu, tedy „oprávnění k přednáškám“ (venia docendi), byl doktorát v příslušném oboru a tiskem vydaný habilitační spis. Pouze na počátku dvacátých let minulého století se připouštělo, aby habilitační spis byl předložen v rukopisné formě. Vlastní habilitační řízení vedl profesorský sbor dané fakulty. Sbor ze svého středu určil oponenty (tzv. znalce), kteří zkoumali kvalitu předloženého habilitačního spisu. Ucha-

zeč poté absolvoval „vědeckou rozmluvu“ neboli „kolokvium“ opět před profesorským sborem. Ten zhodnotil oponentské posudky a uchazečovo „kolokvium“; po úspěšném hodnocení habilitant absolvoval další přednášku (tzv. přednášku na zkoušku) opět před profesorským sborem. Docentský titul poté udělil profesorský sbor a potvrdilo jej příslušné rezortní ministerstvo.

O udělení profesorského titulu (profesura řádná a mimořádná) rozhodoval rovněž profesorský sbor, který jmenoval odbornou komisi. Komise vypracovala o uchazečově celkové vědecké činnosti „obsáhlý referát“. Pro udělení profesorského titulu však byl rozhodující názor profesorského sboru, který mohl rozhodnout i v rozporu s míněním odborné komise. Na základě rozhodnutí nejméně dvou pětin profesorského sboru udělil uchazeči nejvyšší vědeckopedagogický titul prezident republiky.

V období meziválečné Republiky československé profesorský titul znamenal velmi výrazné platové ohodnocení. Profesorský plat mohl dosáhnout výše až 65 000 korun ročně, přičemž na základě dohody ministerstva školství a financí se mohl ročně zvýšit o dalších 12 000 korun. Pro srovnání dodejme, že roční plat poslance a senátora dosahoval v této době roční výše 60 000 korun. Vysoké platy vysokoškolských pedagogů byly především výsledkem tuhé systemizace. V praxi se tak o jedno systemizované profesorské místo ucházelo i několik docentů. Profesorské – tedy systematizované – místo získal pouze jeden z nich; ostatní byli „odsouzeni“ až do konce své profesní kariéry zastávat „pouze“ místa docentská. Systemizace samozřejmě platila pro všechny kategorie vysokoškolských pedagogů. V souvislosti s dnešními platovými poměry ve školství se často argumentuje nesporným historickým faktem, že první republika vydávala ze svého státního rozpočtu daleko větší procento na školství než dnes. Toto srovnání však – stejně jako podobné fiskální historické paralely – silně

pokulháva a jeho relevance je vcelku mizivá. Státní rozpočet za první republiky měl zcela odlišnou strukturu, zejména nebyl zatížen tzv. mandatorními výdaji, dnes sanujícími především sociální oblast. Ve třicátých letech pak byl prvorepublikový státní rozpočet pod tlakem jak hospodářské krize, tak prudce rostoucích zbrojních výdajů.

Nejvyšším akademickým titulem do roku 1950, resp. do roku 1953, byl titul doktorský udělováný podle jednotného studijního řádu ministerstva kultury a vyučování z roku 1850. Tento obecný legislativní předpis konkretizovaly v podmínkách jednotlivých fakult jejich vlastní studijní a rigorózní řády. Například brněnská Masarykova univerzita udělovala do roku 1939 pět akademických titulů – doktora práv (JUDr.), doktora lékařství (MUDr.), doktora filozofie (PhDr.), doktora přírodních věd (RNDr.) a doktora pedagogických věd (dr. paedr. – s touto ortografií). Doktorát na právnické fakultě a lékařské fakultě získal uchazeč již v průběhu řádného studia, a to po složení třetí státní zkoušky (na právnické fakultě), resp. třetí rigoróza (na lékařské fakultě, kde bylo třetí rigorózum obligatorní); akademický titul tak na těchto fakultách spíše odpovídal titulu absolventskému. Rigorózní řády na fakultě filozofické, přírodovědecké a později pedagogické se od výše uvedené praxe výrazně odlišovaly. Rigorózní řízení totiž probíhalo až po absolutoriu studia. V rámci rigorózního řízení musel doktorand (toto označení uchazeče o akademický titul však tehdejší legislativa přísně zakazovala) předložit vědeckou práci a vykonat dvě ústní rigorózní zkoušky. Předloženou práci posuzovali dva profesori, a teprve jejich kladné posudky byly nutným předpokladem pro připuštění k ústnímu rigorózu, sestávajícímu ze dvou zkoušek – dvouhodinové (hlavního rigoróza) a jednohodinové (vedlejšího rigoróza). Předmětem hlavního rigoróza byla vesměs tematika předložené práce, vedlejší rigorózum se potom soustředilo na otázky obecně filozofické.

Dokončení na str. 8

ČETBA NA POKRAČOVÁNÍ

PAOLO NEMEC: DOPISY NA ROZLOUČENOU /XX/

přípravách, aby studenti měli kvalitní výuku, místo na své habilitaci. Za odměnu ke mně přicházelo stále více studentů a já měl stále méně času na svou vědeckou práci. Jak hloupé bylo probírat znovu a znovu i s tou nejméně nadanou studentkou její práci. Víte, co dělá Vondráček? Ten není tak hloupý. Ten si je jednoduše zve do postele a když nechce, tak je pošle k čertu. Nebo jak bylo hloupé prostě nekrást druhým. Heimann také není hloupý, ten běhá přeci jenom kolem vás, pane profesore, aby vám ukradl vaše myšlenky. A vy z toho ještě máte radost!

Berka už chtěl protestovat, ale Streit ho předběhl. „A tak jste se rozhodl své chování změnit?“

„Ano, pane Streite,“ Veselý se hořce zasmál, „už jsem nechtěl být za hlupáka. Uzavřel jsem smlouvu s ďáblem.“

„S Evou?“ zeptal se Streit.

„Ano, s Evou. Byla tak vypočítavá. Vyprávěla mi, že Hermann má ty dopisy od Rudolfa. To je naše šance,“ říkala. A co je to za senační nález, a že budeme slavní a že nemám být tak hloupý. Samozřejmě jsem o tom nechtěl nic slyšet, ale ona se s profesorem Rosenbaumem již sblížila, naléhala na mne čím dál víc, a když jste se, pane profesore, nakonec v posledním semestru konečně rozhodl pro Heimanna jako šéfa výzkumného pracoviště, tak jsem se rozhodl i já.“

„Vy jste měl zabít Hermanna Rosenbauma a Eva měla ukrást dopisy.“

„Ano, byl jsem jako posedlý. Společně jsme vypracovali plán. Nebylo to vůbec jednoduché. Museli jsme dlouho čekat, než nechal Rosenbaum konečně Evě přidělit klíč. A museli jsme najít správného podezřelého.“

„Heimanna?“

„Heimann si nezasloužil, aby se stal vedoucím katedry. On katedru okradl, vím to, ale nemohl jsem to dokázat. A tak jsem přišel na nápad se soubory z Excelu.“

„Odkud jste věděl o Heimannově zpronevěře?“ chtěl vědět Berka.

„Když tenkrát přišel počítač, šel prodejce ještě k Heimannovi do kanceláře. Oba jsem je poslouchal. Nemohl jsem všemu rozumět, a to, co jsem slyšel, bylo taky jen dost neurčitě. Ale oba museli mít nějaké malé tajemství. Zbytek jsem si dal dohromady.“

Berka přikývl.

„A co pak bylo s Evou?“ chtěl vědět Streit.

„No, všechno běželo tak, jak bylo dohodnuto. Zpočátku. Pak mne Eva vydírala. Originály měla přece ona. Já měl na krku jen vraždu. Ona mne nepotřebovala k tomu, aby ty dopisy zveřejnila. A nehodlala dodržet naši dohodu, naopak, vysmívala se mi. Tak jsem ji uškrtl.“

78

„A její vraždu jste zinscenoval jako sebevraždu?“

„Ano, jenom jsem ji pověsil a napsal ten dopis na rozloučenou. Evin podpis nebyl žádný problém. Myslím, že to vyvolá zmatek. Pokud by to skutečně prošlo jako sebevražda, tím lépe. V zásadě to bylo ale jedno, tak nebo tak by byl podezřelý Heimann. Kdyby nebylo vás, pane Streite, tak by to policie spolkla.“

„Pravděpodobně,“ musel přiznat Robert. „Ale odkud jste věděl, kam Eva dopisy schovala? Věděl jste to vůbec?“

„Eva bydlela na kolejkách spolu s jednou kolegyní. Tam by ty věci nenechala. Na univerzitě také ne. Neměla přece svou kancelář. Vlastně byly jenom dvě možnosti. Buď dala dopisy do obálky a poslala domů. To by bylo komplikovanější, ale jako vedoucí její doktorské práce bych ty věci i tak dostal.“

„Nebo?“

„Druhá možnost byla, že věci jednoduše celý ten čas nosila s sebou, než se dostane domů. A tak to také bylo.“

„A kde jsou ty dopisy teď?“ chtěl vědět Robert.

„U mě doma.“

„Dobrá. Potom jsme hotovi, že, pane profesore Berko?“

„Ano. S tím ano.“

* * *

Sotva to Berka řekl, vstoupili Pytlík a jeho mladší kolega do kanceláře. Aniž by cokoli rekli, zvedli Veselého z jeho křesla a nasadili mu pouta. Ve dveřích se ukázal nesměle Pavel.

„Ano, pane Veselý,“ odpověděl Streit a upřel na Veselého tázavý pohled, „policie také všechno slyšela a nahrála. Celou tu dobu byli v místnosti sekretariátu.“

Pytlík se s krátkou poznámkou obrátil na Berku, poté na Streitu.

„To dobrá,“ pokusil se Pytlík reagovat německy.

„Díky.“

Oba policisté Veselého odvedli.

* * *

„Potřebujete mne ještě?“ chtěl vědět Pavel.

„Ano, pojdte přece na chvíli dál,“ řekl Streit, vstal a zpoza Berkova psacího stolu vytáhl laptop. „Moc jste nám pomohl, Pavle. A nejenom tím, že jste překládal pro policii. Zkrátka a dobře, tady mám Hermannův laptop a myslím jsem si, že by se vám mohl hodit.“

„Ale to je ... já ... Pane Streite, takový přístroj stojí celé jmění, je to jeden z těch nejlepších, co se ...“

79

O vědeckých...

Dokončení ze str. 7

V období první republiky byly poměrně hojně užívány tituly dnes neznámé, jako JUC., MUC., PhC., RNC. (juris utriusque candidatus – kandidát obojího práva atd.). Tyto tituly se užívaly ze zvyku a označovaly ty kandidáty akademických titulů, kteří vstoupili do stadia rigoróza a složili alespoň jednu rigorózní zkoušku.

Prakticky takřka sto let trvající akademickou titulaturu (doktoráty) ukončil vysokoškolský zákon z roku 1950. Rigorózní řízení podle starých předpisů však probíhalo ještě do roku 1953, kdy se definitivně uzavřelo tzv. nereformované studium. Po roce 1953 byly tradiční doktorské tituly nahrazeny podle sovětského vzoru vědeckými hodnotami kandidátů (CSc., candidatus scientiarum) a doktorů věd (DrSc., doctor scientiarum). Tito tituly se udělovaly až do první poloviny devadesátých let minulého století. V 70. a 80. letech udělovaly hodnosti kandidátů a doktorů věd vedle vysokých škol také Československá akademie věd a Ústav marxismu-leninismu při ÚV KSČ. Předpokladem pro obdržení vědecké hodnosti kandidáta věd bylo vykonání kandidátských zkoušek, tedy odborné zkoušky, zkoušky z marxismu-leninismu, jazykových zkoušek z ruštiny a dalšího světového jazyka a obhájení kandidátské disertační práce. V bývalém Severomoravském kraji, do jehož rámce spadala i Olomouc, bylo v letech 1969–1989 nezbytným předpokladem vědecké přípravy k udělení hodnosti kandidáta věd také absolutorium Večerní univerzity marxismu-leninismu (VUML), kterou organizoval okresní výbor Komunistické strany Československa. Vědecká hodnost doktora věd byla udělována po úspěšné vědecké obhajobě doktorské disertační práce před komisí pro obhajoby doktorských disertací. Předpokladem pro připuštění k doktorskému řízení bylo dosažení kandidatury věd, popřípadě dosažení vědeckopedagogického titulu profesora vysoké školy.

PhDr. P. Urbášek, ředitel Archivu UP
(Dokončení v příštím čísle.)

Diskuse, názory, ohlasy

Ad „Případ Číhalík a problém novinářské zodpovědnosti“

Žurnál UP otiskl příspěvek J. Millera, Ph.D., který považuje názory redaktora olomoucké pobočky Mf Dnes Tomáše Šuláka za „bezprecedentní útok (...) proti drtivé většině zaměstnanců i studentů UP“. V žádném případě se necítím být součástí oné drtivé většiny, proto si dovoluji nesouhlasit touto formou. Lze říci, že text J. Millera bych nechal bez povšimnutí, nicméně se mi zdá, že je charakteristický pro určitou část akademického prostředí, proto si onu reflexi zaslouží.

J. Miller hned v úvodu čtenářům sdělí, co si o T. Šulákově myslí: „Ačkoliv drtivá většina článků pana Šuláka ve mně vyvolává zcela bytostný nesouhlas, obvykle mi lístná nad promarněným časem i energií brání vstoupit s dotyčným v otevřenou polemiku.“ Pak se dozvídáme, že novinářská pokleslost a zjednodušování mohou být zapříčiněny dvěma skutečnostmi. Jednou z nich je „špatné vzdělání, lenost a provinciální mentalita mnohých novinářů“. Mimochodem, řada těch olomouckých prošla studiem na Univerzitě Palackého, stejně jako J. Miller. Dále autor nechce „spekulovat o schopnostech či odborné kvalifikaci p. Šuláka“. Je-li toto vyřčeno, pak jako by se stalo. Redaktora obviňuje z „ubohé myšlenkové konstrukce“, ovšem jeho obhajoba postupu rektorky a chování ex-děkana Číhalíka není ničím jiným. Nakonec napíše, že je „způsob argumentace pana Šuláka lidsky nepřijatelný, eticky pochybný a ve svém důsledku zlý“. Podobná slova slycháváme čas od času z úst prezidenta republiky, ale akademik by je používat nemusel.

Zdá se mi naprosto zavadějící, že někteří pracovníci UP zastávají názor, že novináři jsou povrchní hlupáci a my akademici jsme světa znalí a nejlepší. Chybí tu občas trochu více pokory a otevřenosti.

Mgr. P. Šaradín, Ph.D.

...A PŘÍŠTÍ TÝDEN...

29. BŘEZNA – 16. DUBNA

Československé legie 1914–1920. (Francie – Itálie – Rusko). Porádají: Velitelství společných sil armády ČR, Československá obec legionářská a Univerzita Palackého. Dům armády.

29.–31. BŘEZNA

Mezinárodní studentská vědecká konference v oboru kinantropologie. Mezinárodní konference. FTK, tř. Míru 115, Olomouc.

30. BŘEZNA

P. Christiansen, Ph.D., (Olomouc): Systém všeobecného a specializovaného školství v USA a možnosti studia na amerických školách. Seminář. UC UP, posluchárna R. Smetany, 11.30 hod.

Doc. R. Bělohávek, Dr., Ph.D., Mgr. T. Funioková: Fuzzy tolerance a související struktury. Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. PŘ UP, Tomkova č. 40, posluchárna č. 301, 13 hod.

31. BŘEZNA

Diplomový seminář Katedry speciální pedagogiky PdF UP. Studenti Speciální pedagogiky budou prezentovat výsledky svých diplomových prací. Aula PdF UP, Žižkovo nám. 5, 9–12 hod.

Evangelium svatého Matouše. Filmové představení. Pořádá Pastiche Filmz, UC UP, 20 hod.

1. DUBNA

Flauto Nuovo. Koncert zobcových fléten. UC UP, Kaple Božího těla, 18 hod.

Právě přichází mademoiselle Malinová. Divadlo hudby, 19.30 hod.

1.–10. DUBNA

Výstava grafických návrhů tiskovin pro Mezinárodní filmový festival AFO 2004. Galerie Zbrojnice.